

Případová studie z pohledu dodavatele: Sociální benefit lze dosáhnout i prostřednictvím korektních vztahů mezi zadavatelem a dodavatelem

PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE (2017)

Městská část Praha 2 poptává (stejně jako řada dalších podobných zadavatelů) službu úklidu veřejných prostranství. Dodavatelem je na základě smlouvy vzešlé z řádného zadávacího řízení společnost Komwag, podnik čistoty a údržby města, a. s. Ta kontinuálně poskytuje službu úklidu veřejných prostranství (včetně sezónní údržby zeleně) a do plnění souvisejících úkolů zapojuje již od počátku roku 2017 osoby ve výkonu trestu odnětí svobody – jmenovitě takové odsouzené, jejichž profil a provinění nekladou překážku tomu, aby se za určitých okolností pohybovali část dne mimo areál věznice právě za účelem výkonu práce. Ti tak vykonávají terénní úklidové práce, údržbu zeleně nebo pracují při třídění odpadů. „Osobě s kriminální minulostí samozřejmě nelze vždy svěřit každou práci nebo úkol. Nezařazujeme je například do svozových čt. Jinak ale nevidím důvod, proč by neměl člověk, kterému se podařilo šlápnout vedle, dostat šanci začít znovu. A právě práce je velmi důležitá – i když určitě ne jediná – podmínka pro úspěšný návrat do společnosti,“ uvádí k tomu zástupce dodavatele. Ačkoli v samotném zadávacím řízení nebyla uplatněna žádná zvláštní podmínka či požadavek ze strany zadavatele, podařilo se v rámci korektních vztahů mezi zadavatelem a dodavatelem dosáhnout i nemalého sociálního benefitu.

Pokud jde o hospodářské dopady zařazování odsouzených do práce na dodavatele, hodnotí jeho zástupce situaci takto: „Za stávajících podmínek neznamená zaměstnání vězňů žádný bezprostřední ekonomický přínos nebo zvláštní úsporu – nižší náklady na práci doplňují další náklady na straně dodavatele, které se zaměstnáváním odsouzených souvisejí. Na druhou stranu však ani nevidujeme v souvislosti s prací s touto specifickou cílovou skupinou zvýšení nákladů“.

Doposud dodavatel využil práce více jak 50 odsouzených, v jeden okamžik ve společnosti pracuje maximálně 20 odsouzených. Podle zástupce dodavatele: „Díky spolupráci s věznicemi nebyl v podstatě žádný větší problém, který by se nedal vyřešit. Tady bych vyzdvihl fungování věznic, protože ty nedodají člověka, o kterém by nebyli přesvědčeni, že to zvládne.“ Pět odsouzených dokonce získalo po skončení výkonu trestu u dodavatele nabídku práce. Podle dosavad-

ních zkušeností dodavatele se však jeho zaměstnanci zakrátko odebrali do místa trvalého bydliště nebo z jiného důvodu ukončili spolupráci. Ani v jednom případě nešlo o případ recidivy a návrat zaměstnance do věznice. Zástupce dodavatele tuto nelояálnost nevnímá příliš negativně: „*Důležitá je skutečnost, že se pro ně naše společnost stala jakousi přestupní stanicí mezi výkonem trestu a návratem na svobodu. Snížilo se tak riziko toho, že by se títo lidé octli po propuštění bez práce a jakýchkoli prostředků na ulici, což je mohlo snadno přivést k nové trestné činnosti*“.

V kvalitě práce odváděné odsouzenými není problém a dodavatel byl prozatím s prací odsouzených velice spokojen. Podle vyjádření zástupce dodavatele „*se vesměs jedná o pracovníky motivované a šikovné, kteří nabízejí nadstandardní pracovní výkony*“.

Pro realizaci podobné myšlenky, jako je zaměstnávání odsouzených, jsou nezbytné příznivé podmínky, které zástupce dodavatele popisuje následovně: „*Sešlo se několik příznivých okolností – impuls od zadavatele, ochota dodavatele a podpora a vstřícnost ze strany dalších subjektů – konkrétně některých věznic*“. Nicméně dodává: „*Kdyby chtěl zadavatel běžně uplatňovat zaměstnávání znevýhodněných osob jako podmínku v zadávacích řízeních, očekával bych, že vyjde dodavatelům maximálně vstříc a předjedná podmínky (například s Úřadem práce, věznicemi nebo Probační a mediační službou) pro to, aby dodavatelé mohli požadavky zadavatele snadno plnit*“.

Zaměstnávání odsouzených s sebou nese i jistou míru reputačního rizika. Pohyb odsouzených ve veřejném prostoru, jakkoli monitorovaný, nemusí u veřejnosti vzbuzovat právě pozitivní reakce. Zástupce dodavatele k tomuto uvádí: „*Po zúčastněných to chtělo určitý kus odvahy zkoušet spustit projekt s mediálně málo vděčnou cílovou skupinou. Jsme tedy rádi i za to, že jsme se zatím setkali jen s pozitivními ohlasy*“.

Podle vyjádření vězňů je práce ve společnosti baví a zajímá. Tuto činnost vnímají jako zpestření dne, příležitost si přivydělat a oceňují pozitivní přístup zaměstnavatele i kolegů, kteří je vnímají jako pomoc a nikoli přikázaného kolegu.

Uvedený příklad představuje možnost, jak snížit riziko opakování trestné činnosti u osob, které jejich kriminální minulost staví do znevýhodněné pozice na pracovním trhu. Nelze jistě tvrdit, že se odsouzený, který dostane práci, do výkonu trestu nevrátí. S vysokou mírou jistoty lze však předpokládat, že odsouzený, který po výkonu trestu práci nezíská, bude dříve či později okolnostmi donucen k další trestné činnosti, což zatíží nejen samu oběť trestné činnosti, ale následně také veřejné rozpočty.

Sociálně odpovědné aspekty lze uplatňovat nejen jako podmínky v zadávacím řízení veřejné zakázky, ale mohou se realizovat i ve fázi po zadání veřejné zakázky, formou contract managementu v rámci korektních a vstřícných vztahů mezi zadavatelem a dodavatelem. Podobně by zadavatelé mohli na dobrovolné bázi a v rámci konsensu s dodavateli usilovat například o využití dlouhodobějších smluv o poskytování služeb jako součástí systému prostupného zaměstnávání a aktivizace sociálně znevýhodněných osob. Takovýmto postupem se navíc zadavatel nevystavuje riziku přezkoumávání jeho postupu ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Lze si tedy představit, že takovýto postup může dobře posloužit jako pilotní projekt, který zadavateli ukáže možnosti a v praxi ověří funkčnost modelu, aby příště sociálně odpovědné aspekty zařadil přímo do zadávacích podmínek.

Je však třeba mít vždy na paměti, že jakákoli případná změna smlouvy uzavřené na základě zadání veřejné zakázky musí respektovat ustanovení § 6 a § 222 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

Více o aktivitách souvisejících se zaměstnáváním odsouzených při úklidu veřejných prostranství na území Prahy 2 se lze dočíst například zde:

<http://www.praha2.cz/S-uklidem-ulic-v-Praze-2-zacali-pomahat-vezni.html>

<http://www.praha2.cz/Na-uklidu-ulic-Prahy-2-se-podileji-vezni.html>

<http://www.praha2.cz/Ctyri-mesice-uz-vezni-uklizeji-Prahu-2.html>